

AQL-IDROKNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI

Tajibayeva Dildora Charshambayevna

Amudaryo tumani 40- sonli maktab psixologi

Turayeva Mavluda Qurbanbayevna

Amudaryo tumani 27 sonli maktab psixologi

Maktabgacha yoshdagi bolalarda aql-zakovatni shakllantirish va rivojlantirish turli yo'llar bilan amalga oshirilishi mumkin. Eng samarali vositalar o'yinni o'z ichiga oladi. Bular mobil guruh o'yinlari va kam sonli bolalar uchun sokin o'yinlar bo'lishi mumkin: shashka, shaxmat, stol o'yinlarining barcha turlari. Boshqa ko'plab usullar mavjud:

- Bolalar ijodiy vazifalarni hayratda qoldiradilar. Bolalar uchun foydali faoliyat modellashtirish, loyihalash, chizish bo'ladi.

- Matematika mantiqiy fikrlashni rivojlantiradi.

- O'qish so'z boyligini to'ldirishga va hissiy sohani rivojlantirishga yordam beradi. Kompyuter o'yinlari mantiqiy fikrlashni rivojlantiradi.

- Maktabgacha tarbiyachiga savol berish va javob berishga o'rgatiladi, bu fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi.

Sinflar muntazam ravishda o'tkaziladi, faqat bu holda ijobiy natijaga erishiladi.

Psixologlar ota-onalarga bolalar bilan mashg'ulotlarda quyidagi omillarni hisobga olishni maslahat berishadi:

1. bolalar bilan mashg'ulotlar o'ynoqi tarzda tashkil etiladi;

2. darslar uchun o'yinchoqlar birgalikda qilish maqsadga muvofiqdir;

3. chaqaloqni ortiqcha yuklash tavsiya etilmaydi, barcha mashqlar unga mavjud bo'lishi kerak;

4. chaqaloqning ruhi nimaga ega ekanligini payqash, uning iste'dodi va qobiliyatini aniqlash kerak;

5. qiyinchilik tug'ilganda, siz yordamga kelishingiz kerak, siz chaqaloqni muammo bilan yolg'iz qoldirolmaysiz;

6. maktabgacha yoshdagi kognitiv rivojlanish faol o'yin shaklida qurilgan;

7. bolaning yutuqlarini qayd etish kerak, ijobiy natijaga erishilganda, bolani maqtash kerak;

8. maktabgacha yoshdagi bolalarning intellektual qobiliyatlarini o'rganish va ularni rivojlantirish kerak;

9. maktabgacha yoshdagi va boshlang'ich maktab o'quvchilarini o'rganish quvonchini his qilishga o'rgatish kerak.

Maktab o'quvchilari va o'smirlar miya tuzilishining bir qismi bo'lgan va xotira, diqqat, fikrlash va aql uchun mas'ul bo'lgan omega-3 yog' kislotalarining qo'shimcha manbasiga muhtoj. Aqliy funktsiyalarni yaxshilash uchun bolaga maktab o'quvchilari uchun Omega Intelligence berilishi mumkin.

Miya uchun zarur bo'lgan ozuqa moddalarini olish orqali talaba o'quv dasturi va ruhiy stressni engish imkoniyatiga ega bo'ladi. Maktab o'quvchilari uchun Omega razvedkasi ham boshlang'ich maktab o'quvchilari, ham o'rta maktab o'quvchilari uchun foydali bo'ladi.

Aql-idrok rivojlantirish uchun o'yinlar

Fikrlashning rivojlanishiga hissa qo'shadigan bir nechta mashqlar mavjud. Ular har qanday yoshdagi bolalarga taklif qilinishi mumkin. O'yinlar do'stona muhitda o'tkazilishi kerak.

➤ Xazina ovlash o'yini

Chaqaloq bilan birgalikda qog'ozda kvartiraning rejasini tuzadilar. Bolaga reja - bu xonaning yuqoridan ko'rinishi, turar-joyning o'ziga xos xaritasi ekanligi tushuntiriladi. Shundan so'ng, xazinalar yashirinadigan joyni xoch bilan belgilab, xaritada belgi qo'yiladi. Xazina rovida o'yinchoq yoki shirinliklar bo'lishi mumkin. Bolaning vazifasi xazinani topishdir. O'yin davomida chaqaloq kosmosda harakat qilishni o'rganadi.

➤ "Daraxtlar va mevalar"

O'yinni o'ynash uchun siz ulardan daraxtlar va mevalarning tasvirini tayyorlashingiz kerak, shuningdek, barglar yasashingiz mumkin. Bolaning vazifasi to'g'ri daraxtga barglar va mevalarni yig'ishdir. O'yinning maqsadi mantiqiy fikrlashni rivojlantirishdir.

Ijtimoiy intellektni rivojlantirish uchun o'yinlar

Bunday o'yinlar chaqaloq boshqa odamlar bilan aloqa o'rnatishi uchun kerak, ular jamiyatdagi xatti-harakatlar normalarini o'zlashtirishga yordam beradi. O'yin bolalar jamoasida tashkil etilgan.

Bir ishtirokchining ko'zlari bog'langan, uning vazifasi tengdoshi bilan birga ma'lum bir joyga borishdir. "Yo'l boshchi" yo'l ko'rsatadi va qaerga borish kerakligini aytadi, yo'lda paydo bo'lgan to'siqlarni engib o'tishga yordam beradi.

O'yin ishonch va o'zaro yordamni o'rgatadi.

➤ "Rangli guldasta"

O'yin bolalarga do'stona aloqalarni o'rnatishga, muloqot qilish quvonchini olishga yordam beradi. Bunga bolalarning bir-biriga iltifotlari orqali erishiladi.

Kattalar birgalikda ko'p rangli gullar yaratishni taklif qilishadi, har bir gulbarg mavjud bo'lgan odamga bag'ishlangan va unga iltifot bilan birga bo'ladi. O'yin uchun ko'p rangli gulbarglar va kliring tayyorlanmoqda, atributlar qog'ozdan qilingan.

Bolaning hissiy intellektini rivojlantirish

Hissiy o'yinlar turli xil his-tuyg'ularni olishga yordam beradi va nima yoqimli va nima yo'qligini tahlil qiladi.

➤ "quvonch"

Bolalar o'zlarining his-tuyg'ulariga e'tibor berishlari va quvonch yoki boshqa hissiy tuyg'ularni qanday boshdan kechirishlarini tasvirlashlari tavsiya etiladi. O'yinning har bir ishtirokchisi o'z iborasini shunday boshlaydi: Quvonch bu ...

Ushbu o'yin bolalarga ijobiy daqiqalarga e'tibor berishga va yoqimli his-tuyg'ularni boshdan kechirishga yordam beradi.

➤ "Oyna ortida"

Kichkintoylar bir-biri bilan muloqot qilishni va o'z his-tuyg'ularini boshqalarga etkazishni o'rganadilar. Taqdimotchi mimika yordamida his-tuyg'u yoki holatni ifoda etishga harakat qiladi, qolganlari ularning oldida turgan odam nimani boshdan kechirayotganini taxmin qilishadi. Tuyg'uni taxmin qilgan kishi etakchiga aylanadi. O'yinda bolalar bir-biriga e'tiborli bo'lishni, bir-birlarining xohish-istaklarini tushunishni o'rganadilar.

Bolalarning intellektual rivojlanishi do'stona muhitda amalga oshiriladi. Ota-onalar bolalarga qiyinchiliklarni engishga yordam beradi. Darslar har kuni tashkil etiladi. Yosh o'quvchining kognitiv rivojlanishi uchun mashqlarni tanlashda bolaning yoshi, qobiliyati va qiziqishlarini hisobga olish kerak. G'amxo'r ota-onalar bolaning aqlli va muvaffaqiyatli bo'lishi uchun uning miyasini qanday rivojlantirishni bilishlari kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Teplov B.M. Problemi individualnix razlichiy. Moskva, 1986.
2. Ribalko YE.F. Vozrastnaya i differensialnaya psixologiya. Moskva, 2001.
3. G'oziyev E.G'. Umumiy psixologiya Toshkent, 2010.